

Soạn Ngữ văn lớp 6 - Kết Nối Tri Thức: Bài Bài học đường đời đầu tiên

* Trước khi đọc

Câu 1 (trang 12 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Khi đọc, xem một truyện kể hay một bộ phim nói về một niềm vui hay nỗi buồn mà nhân vật đã trải qua. Em từng có suy nghĩ: xót xa, thương cảm, sẽ động viên, giúp đỡ những ai gặp phải hoàn cảnh khó khăn hoặc có nỗi buồn giống như nhân vật trong truyện, ...

Câu 2 (trang 12 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Điều hài lòng về bản thân: Ngoan ngoãn, chăm chỉ, vâng lời ông bà cha mẹ, đoàn kết, yêu thương bạn bè.

- Điều chưa hài lòng về bản thân: Đôi lúc tự kiêu, chủ quan, chưa cẩn thận, ...

* Đọc văn bản

Gợi ý trả lời câu hỏi trong bài đọc:

1. Theo dõi: Chú ý các chi tiết miêu tả hình dáng, cử chỉ, hành động của nhân vật Dế Mèn.

+ chàng dế thanh niên cường tráng

+ càng mẫm bóng

+ vuốt ở chân, ở khoeo cứ cứng dần và nhọn hoắt.

+ co căng, đập phanh phách vào các ngọn cỏ

+ đôi cánh trước ngắn hủn hoẳn, giờ thành cái áo dài, ...

+ vũ lên... phành phạch, giòn giã.

+ cả người rung rinh màu nâu bóng mỡ

+ đầu to ra, nổi từng tảng,

+ hai cái răng đen nhánh

- + râu dài, uốn cong
- + trịnh trọng, khoan thai đưa cả hai chân lên vuốt râu.
- + đi đứng oai vệ, mỗi bước làm điệu dún dẩy...
- + tợn lắm, cà khịa bà con trong xóm
- + ngứa chân, đá gheo anh gọng vó.

2. Dự đoán: Em dự đoán như thế nào về sự việc sắp được kể?

- Sự việc sắp tới là một việc đại đột, không hay, khiến Dế Mèn ân hận và ghi nhớ suốt đời.

3. Theo dõi: Chú ý những lời đối thoại giữa Dế Mèn và Dế Choắt.

Những lời đối thoại:

- Dế Mèn:

- + *Sao chú mày sống cầu thả quá như thế! Nhà cửa đâu... thì chú có mà đi đòi !*
- + *Ôi thôi, chú mày ơi! Chú mày có lớn mà chẳng có khôn.*
- + *Được, chú mình cứ nói thẳng thừng ra nào.*
- + *Hức! Thông ngách sang nhà ta? Dễ nghe nhỉ! Chú mày... cho chết!*

- Dế Choắt:

- + *Thưa anh, em cũng muốn khôn nhưng khôn không được. ...em mới dám nói...*
- + *Anh đã nghĩ thương em ... em chạy sang...*

4. Theo dõi: Lúc rủ Dế Choắt trêu chị Cốc, Dế Mèn có nghĩ đến hậu quả không?

- Dế Mèn không hề nghĩ đến hậu quả.

5. Theo dõi: Điều gì đã xảy ra với Dế Choắt? Dế Mèn đã làm gì khi chứng kiến điều đó?

- Dế Choắt bị chị Cốc tưởng lầm nên đã bị đánh đến trọng thương.
- Dế Mèn núp tận đáy hang, khiếp sợ, nằm im thin thít.

6. Theo dõi: Chú ý những từ ngữ miêu tả cảm xúc của Dế Mèn.

- Cảm xúc của Dế Mèn: vừa hốt hoảng vừa ân hận, hối lỗi.

* Sau khi đọc**Nội dung chính:**

Bài văn miêu tả Dế Mèn có vẻ đẹp cường tráng của tuổi trẻ nhưng tính nết còn kiêu căng, xốc nổi. Do bày trò trêu chọc chị Cốc nên đã gây ra cái chết thảm thương cho Dế Choắt, Dế Mèn hối hận và rút ra được bài học đường đời đầu tiên cho mình.

Gợi ý trả lời câu hỏi sau khi đọc:**Câu 1 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):**

- Câu chuyện được kể bằng lời của nhân vật Dế Mèn.
- Người kể chuyện ngôi thứ nhất, xưng “tôi”.

Câu 2 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

Những chi tiết miêu tả Dế Mèn là:

- Ngoại hình:

- + *Đôi càng mẫm bóng.*
- + *Những cái vuốt ở chân, ở khoeo cứ cứng dần và nhọn hoắt.*
- + *Đôi cánh trước ngắn hủn hoẳn, giờ thành cái áo dài kín xuống tận chấm đuôi.*
- + *Đầu to ra, nổi từng tảng rất bướng.*
- + *Hai cái răng đen nhánh như hai lưỡi liềm máy, nhai ngoàm ngoạp.*
- + *Sợi râu dài, uốn cong một vẻ rất đỗi hùng dũng.*

- Hành động:

- + *Thử sự lợi hại của những chiếc vuốt, co cẳng đập phanh phách.*
- + *Trịnh trọng, khoan thai đưa cả hai chân lên vuốt râu.*
- + *Đi đứng oai vệ.*

+ Cà khịa với tất cả mọi bà con trong xóm.

→ Lối miêu tả này thường được sử dụng ở loại truyện đồng thoại.

Câu 3 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Điều em thích ở Dế Mèn: một chàng dế có ngoại hình đẹp, khỏe mạnh, cường tráng, tự tin.

- Điều em không thích ở Dế Mèn: Tính cách kiêu căng, hống hách, tự phụ.

Vì: Ý thức được thể mạnh và vẻ đẹp của mình là một điều tốt nhưng Dế Mèn lại sa vào sự tự phụ, hống hách tới mức ngộ nhận về bản thân thì có thể dễ dẫn đến những việc làm sai trái và kết cục đau buồn.

Câu 4 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Những lời Dế Mèn nói với Dế Choắt khi sang thăm nhà và khi được Dế Choắt nhờ giúp đỡ:

+ “Sao chú mày sinh sống cầu thả quá như thế! Nhà cửa đâu mà tuềnh toàng. ... Ôi thôi, chú mày ơi! Chú mày có lớn mà chẳng có khôn.”

+ “Được, chú mày cứ nói thẳng thừng ra nào.”

+ “Hức! Thông ngách sang nhà ta? Dễ nghe nhỉ! Chú mày hôi như cú mèo thế này. Ta nào chịu được. Thôi, im cái điệu hát mưa dầm sùi sụt ấy đi. Đào tổ nông thì cho chết!”

→ Thái độ của Dế Mèn đối với Dế Choắt là thái độ trịch thượng, coi thường, khinh khỉnh, dửng dưng, thờ ơ, không chịu giúp đỡ, ...

Câu 5 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Sau khi trêu chị Cốc rồi chứng kiến cái chết của Dế Choắt, Dế Mèn đã có những cảm xúc, suy nghĩ:

+ Sợ hãi khi nghe Cốc mổ Choắt: “Khiếp nằm im thìn thít”

+ Bàng hoàng, ngỡ ngàng vì hậu quả không lường hết được.

+ Hốt hoảng lo sợ, bất ngờ vì cái chết và lời khuyên của Dế Choắt.

+ Ân hận xám hối, vừa thương bạn vừa ăn năn.

+ Đứng lặng giờ lâu, nghĩ về bài học đường đời đầu tiên phải trả giá.

→ Dế Mèn từ hung hăng, hống hách trở nên hèn nhát, run sợ; vẫn còn có tình cảm đồng loại, biết ăn năn hối lỗi.

Câu 6 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Dế Mèn rút ra được bài học:

+ “Sống ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ, có óc mà không biết nghĩ sớm muộn cũng chuốc họa vào thân.”

+ Không kiêu căng, tự phụ, không khinh thường ai, phải biết yêu thương, giúp đỡ kẻ yếu thế hơn mình.

Câu 7 (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Hình dung về nhân vật Dế Choắt: Một người gầy gò, ốm yếu, xấu xí, thảm hại.

- Nếu gặp người như Dế Choắt em sẽ đồng cảm, yêu thương, không coi thường, hách dịch, giúp đỡ bạn những lúc khó khăn, hoạn nạn, ...

* Viết kết nối với đọc**Bài tập (trang 19 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):**

Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) kể lại một sự việc trong đoạn trích “Bài học đường đời đầu tiên” bằng lời của một nhân vật do em tự chọn.

Đoạn văn tham khảo:

Tôi là Cốc, tôi đã gây ra một tai họa quá lớn đối với Dế Choắt. Hôm đó, vừa ăn xong, tôi lên đứng ở bãi đất trống, mát mẻ trước cửa đầm để nghỉ ngơi, rửa lông, rửa cánh và chùi mép thì nghe thấy một giọng véo von đầy thách thức khiến tôi giật nảy mình. Lúc đó tôi tức lắm định bụng tìm thủ phạm nhưng không thấy ai khác ngoài duy nhất một chú dế nhỏ con, ấy là Dế Choắt. Không chần chừ gì thêm nữa, bỏ ngoài tai mọi lời thanh minh, van xin, tôi lấy cái mỏ như cái dùi sắt của mình giáng thẳng vào lưng Dế Choắt khiến Choắt queo xương sống lăn ra kêu váng, đau đớn. Hồi lâu, như đã hả cơn tức, tôi đứng rửa lông cánh một lát nữa rồi lại bay là xuống đầm nước mặc kệ Dế Choắt lúc đó. Mãi sau này tôi mới biết được là Dế Mèn nói câu đó chứ không phải Dế Choắt, tôi thấy hối hận trong lòng lắm vì đã nóng tính và không tìm hiểu rõ ràng mà đã làm cho Choắt bị chết oan. Choắt ơi, bạn ở nơi xa hãy tha lỗi cho tôi nhé!